

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Concionum R.P. Ludovici Bourdaloue è Societate Jesu, in
quadragessimam. Tomus ...**

Bourdaloue, Louis

Augustae Vindel. & Dilingae, 1715

In Feriâ V. primæhebdomadæ: De Precatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69027](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69027)

IN FERIA
 QUINTA
 PRIORIS HEBDOMADÆ
 CONCIO.

DE PRECATIONE.

Ecce mulier Chananæa à finibus illis egres-
 sa; clamavit dicens ei; miserere mei, Do-
 mine fili David; filia mea malè à Dæ-
 monio vexatur. *Matth. 15.*

SI se summa precatōnis vis ac po-
 testas unquam ostendit palam
 & apertè christiani Auditores,
 in exemplo certè illo, quod o-
 culis hodie nostris objicitur, in quo Deum
 ipsum, ut cum Ambrosio loquar, videre li-
 cet rei novitate commotum, admiratione
 stupefactum. Deum tartareas potestates
 subigentem, fugantem, miracula patran-
 tem; virtutem suam omnem exerentem pe-
 regrinæ mulieris gratiâ, quæ ipsius opè dum
 implorat, dum orat, dum precatur, à veri-

U 3

Numi-

Numinis cultu quantumvis aliena, orare ac precari, exemplo nos suo, docet.

Math. 15.

Deum dico rei novitate commotum, admiratione stupefactum. *O mulier, magna est fides tua!* Ita Christus ipse, ac non videtur Chananæ mulieris fides, & precationis ardor habere quiddam, quod mirum illi accidat ac novum?

Ibid.

Deum dico infernas opes frangentem, miracula patrantem? quid ab eo scemina sibi illa poscit? nimirum ut gnaræ corpore dirum hospitem exturbet; unôque & eodem verbo Christus Servator non crudeli solum dæmonis tyrannide filiam liberat, sed & sanctitatem matri impertit. *Fiat tibi sicut vis.* Nihil ergo precatione potentius est apud Deum, nihil efficacius. Attamen unde fieri dicemus, Auditores christiani, ut vota Deus nostra tam rarò secundet? ut preces fundamus non exaudiendas? ut poscamus, quæ non auferimus? hoc ipsum est utique quod expendere libet hodiernâ die, & erit concionis hujus argumentum. Res est longè gravissima, & consideratione singulari digna. Docendi quippe estis scientiam omnium excellentissimam; docendi estis, ritè uti potentissimo salutis præsidio; tradenda vobis ars inæstimabilis planèque divina flectendi Dei pectus, cæloque pretiosissimos gratiæ thesauros in nos deducendi. Ut hoc precationis donum impetremus, utamur pre-
catione

catione ipsâ, Deumque, per Virginem deiparam, propitium nobis faciamus. *Ave Maria.*

DE summâ precationis efficacitate apud Christianos, Theologosque omnes maximè firma est ac stabilis opinio. Vis est illius tanta, inquit Chrysostomus, ut hominis verbum æque potens, imò etiam potentius quàm Dei Verbum fieri per eam posse videatur. Æque potens: nam ut aspectabilem hunc mundum verbo condidit DEUS, *dixit & facta sunt*, ita mortalium quisque, *Psal. 148.* si modò loqui, si modò orare valet, nihil non impetrat. *Quodcumque volueritis, petitis, & fiet vobis.* *Joan. 15.* Potentius quodammodò, nam Dei jussa faciunt res creatæ; homini loquenti Deus ipse dicto est audiens. *Obediente domino voci hominis.* *Josue 10.* Queruntur quotidie apud nos christiani, quod inutiles sint parùmque fructuosæ preces, quas fundunt ad Deum. Ego verò istuc non miror. Quo enim sensu dicimus, precationem non carere suo effectu? si sancta videlicet ac pura illa sit; si in eâ instituendâ non discedimus à conditionibus datis à Deo, legibusque præscriptis, cum fidem obligat nobis suam. Hæc autem ipsa sunt quæ in precibus nostris sæpe desiderat Deus, ac requirit. Imperfectæ sunt & quoad materiam & quoad formam, hoc est, quoad rem ipsam & modum

Jacob. 2.

dum. *Petitis & non accipitis*, ait Jacobus, *eo quod male petatis*. Licet & mihi apud vos verba facienti, christiani Auditores, eandem querelam integrare. *Petitis, & non accipitis eo quod male petatis*. Etenim non flagitamus à Deo quæ jubet is à se flagitari; primum precationis nostræ vitium, quod & illius materiam spectat. Non flagitamus qua ratione nos & modo flagitare vult; alterum precationis nostræ vitium, quod & formam, seu qualitatem illius spectat. Chananzam imitemur in precando. Nihil justius quàm quod à Christo contendit: orat ut natam dæmonis, quo tenetur, servitute liberet. Precatio nulla dignior quæ exaudiatur. Continet quippe ea cuncta, quibus capi ac permoveri Christi pectus potest. Chananzam, inquam, imitemur in precando; preces alioqui nostræ omnes infructuosæ ac steriles sunt futuræ; quid ita? aut quia non petimus quæ petenda; aut quia non petimus qua ratione petere nos oportet; præceptiones has duas, dum suâ luce omni donare studeo, attendite, & fructum ex iis, quem potestis, percipite.

PARS I.

A B ipsâ rerum conditione, quas Deum homines poscunt, precationis natura potissimum pendet, ipsiusque ad eò meritum, efficientia, virtus. Hinc ordiri nos oportet, inquit Chrysostomus, si recognoscere

scere volumus veram causam, cur preces nostræ parum apud Deum valeant, ac vane-
 scant plerumque. Atque hoc primum est
 Chananæ mulieris documentum. Ani-
 madvertite enim, quæso, liceatque mihi
 mentem ita meam declarare; cum prostra-
 ta ad Christi pedes mulier roget, filiam ut
 eripiat Dæmonis servitute, nos longè aliter
 animati, quod dæmonis, imò dæmonum
 multorum dominatum in nobis ac regnum
 fovet, à Deo quotidie postulamus. Non
 hoc satis est ut intelligatis, cur peregrinæ
 mulieris preces, edito etiam miraculo, Chri-
 stus exaudiat; contra Deus plerumque vo-
 tis precibusque nostris aures obstruat? ac-
 cipite hæc animis, Auditores christiani; sunt
 enim dogmata quæ mox evolvam, Præ-
 destinationis vestræ mysteria longè gravis-
 sima.

Ajo, petere nos à Deo, quæ dæmonis in
 nobis dominatum fovent ac Regnum; quo-
 modo; quoniam Deum dum precamur, pe-
 timus aut saluti nostræ perniciosa; aut bona
 merè terrestria, salutique nostræ supervaca-
 nea; aut gratiarum etiam auxilia, sed quæ,
 prout illa intelligimus atque optamus, sedu-
 cere magis & à rectâ salutis semita transver-
 sos agere, quam ad præceptam sanctimoni-
 am provehere nos valeant. Lucem, quam
 res tanta postulat, operæ pretium est as-
 ferre.

Precamur à Deo saluti noxia : atque hic
 est obex, quem divinæ misericordiæ oppo-
 nimus, & benignos illius sistit cursus. No-
 lite enim existimare, christiani Auditores,
 quoniam Christi fidem profiteamur extrin-
 secus, mores nostros vitamque omnem à
 paganorum erroribus minus propterea di-
 stare. Fuit autem id inter alia paganorum,
 si paganis ipsis fides, vitium, ut à diis posce-
 rent suis, quid ? quod non ausi essent vi-
 rum honestum ac bonum poscere : quod
 citra ruborem palam & apertè non popo-
 scissent in templis : propinqui, verbi causâ,
 mortem, cujus hæreditatem expectabant;
 mortem competitoris, cujus gratia aut vir-
 tutes obstabant & officiebant ipsis : patria
 pupilli bona, queis spoliare illum studebant;
 queis cupiditatis oculos adjecerant. Hæc
 erant eorum vota, quibus ne suum & pon-
 dus deesset, omnes superstitionis cultus ca-
 rimonias addere, cumulare donis altaria,
 mactare victimas, ritè se abluere solebant.
 Dementer illi quidem & insanè, ut nobis
 videtur; at enim dum ethnicorum facta
 damnamus, christiani Auditores, non dam-
 namus & nostra ? si eorum preces contem-
 damus cum nostris, non sumus in minore,
 quid dico ? non sumus majore, quàm illi, in
 culpâ ?

Pagani enim erant illi, qui non vana so-
 lum & falsa colebant, sed & vitiosa, aucto-
 ribus

ribus illis ipsis, & flagitiosa numina. Quid autem proclivius erat, quam ut ejusmodi Deos poscerent, quae blanda erant nequitiae ipsorum & vitiorum adjumenta. Non penè necesse fuit ex eorum infidelitate istuc consequi? nos verò Deo servimus non minus sancto & casto, quam potenti & magno; Deo, iniquitatis & peccati tam necessariò osori, quam est necessariò Deus. Atamen à Deo illo tam puro tam sancto, tam recti & æqui amante quid petimus? ut expleantur abjectissima desideria nostra; ut facinora succedant per quàm sceleratè à nobis suscepta. Non flagitium est hoc appellandum, sed impietas, dicam enim liberè, sed sacrilegium. Christiani quidem nostrates, neque enim diffiteor, meliorem precibus suis colorem inducunt, verbisque concipiunt minus odiosis, nihil enim nunc est fuci immune. Sed, si nosmetipsi fallimus, non fallimus Deum, qui & audit nos, & mentis nostræ malignitatem verborum simplicitate probè secernit atque evoluit. Frustra igitur homo mundanus Deum poscit quod satis sit ad fortunam, ad statum suum tenendum. Cùm status ille, aut potius statûs illius species quam animo informat, aut imensa tantùm ambitione, aut insatiabili avaritia vertatur, illius consilia divina mendum cognoscit, ut est infinitè perspicax, eadem disturbare amat atque disjicere. Frustra

Frustra

frustra liberis suis pater familias stabilem à Deo
 fortunam ac vitæ statum precatur. Ut pro-
 fanæ sunt ac prorsus mundanæ cogitationes
 illæ omnes de liberis, nec exactæ ad con-
 scientiæ leges, nec suspensæ è Dei vocantis
 nutu, speciem externam nihil morans Deus,
 quòque collimet humilis precatòr statim
 intelligens, iusto iudicio, domum illam
 evertit funditus, miserè collabi sinit, ne-
 dum exfolit. Frustra commodam valeru-
 dinem femina postulat à Deo: quoniam
 usura illa est ad otium, ad mollitiem, &
 fortassis ad vitam licenter ac libidinosè de-
 gendam, hæc videns Deus, non modò non
 sustinet iratam manum, sed & graviores
 plagas infligens, diuturno languore, vitiosi
 amoris ac vanitatis fomenta populatur. Fru-
 stra malæ fidei litigator Deum poscit, cau-
 sam ut obtineat, è qua fortunæ pendent
 ejus omnes. Quoniam istuc quod molitur,
 mera injustitia est, cæcâ litis caligine & lo-
 rensis dolis tecta atque munita, flagitii
 non otiosus spectator Deus, pupilli ac vi-
 duæ patrocinium suscipit, spèque homi-
 nem ingenti, non sine opprobrio, detur-
 bat. Nihil eorum interea prætermittitur,
 queis amicari cæleste Numen possit ac propi-
 tium reddi: quin & solennes Ecclesiæ pre-
 ces, ipsùmque adedò Altaris sacrificium eam
 in rem haud semel adhibentur. Sed quo-
 niam quod moveretur tanto studio, clande-
 stinè

stinæ molitionis opus est, quod perfici nequit sine proximi detrimento, innocenti ac pauperis tutor Deus, vel sanctissimas Ecclesiæ præces, & maximè venerandum sacrificium respuit. In hæc inductione, si quantum satis est, versari libeat, longius feratur oratio nostra. At, si vultis, christiani Auditores, ulterius progredi, & ad mores ipsi vestros eandem accommodare, facillè intelligetis, tenties vos à vobismetipsis ita seductos, & in eum præcationis abusum immisissos, ut non dubitaveritis sceleratissimis cupiditatibus vestris apud Deum ipsius patronos existere. Sed ad rem redeamus; atque ut gravissimo huic capiti firmiter suum constet ac robur, date mihi hanc veniam, Auditores, ut Ethnicorum doctrinam morali utat etiam hoc loco. Dixi satis eam esse ad nos convincendos; at quoniam hoc parum est, addo, aptiorem unò sensu eam esse ad pudorem nobis imponendum, quam motalem veterum Patrum doctrinam. Liceat igitur mihi profanum auctorem è facto hoc pulpito loquentem inducere, eandemque voces, tam vehementes & asperas, quæ seculi sui pravitatem insectabatur, ad vos qui adestis, vel ad institutionem vestram dirigere, vel ad pudorem.

Hæc age, responde, ajebatis, veteris Romæ vitia deplorans, impostoresque reprehendens & hypocritas, qui injustis suis vo-

ris

Pers. saty.
2.

tis superos fatigabant; *hous age*, responde, *minimum est quod scire laboro*, de *Joue* quid sentis? est ne tanti apud te summus ille Caelitum Rex, ut eum integerrimo præferre non dubites Romanorum Judici? cuiam? hæres, subiciebat censor ille idem; atqui non frustra istuc quæritur: hujus enim magistratus, quem vereris, an pratorium subire audeas, nefandisque precibus, quas in Jovis aures, in augustissimo ipsius templo, quotidie diinitis, eundem sollicitare? ergo Jupiter ille ipse minus integer & æqui minus observans videtur, cum eum ad audienda, imò & ad exaudienda vota tua paratum fingis. Ita Ethnicus ille: ita, inquam, amaris salibus Religionis suæ castigabat opprobria, & fortasse etiam emendabat. Atque hoc loco meritò dixerim, christiani Auditores, infideles ipsos dare nobis pietatis documenta, imò mores etiam nostros damnare. Etenim quid sentimus de Deo, de Deo, inquam, illo sanctissimo? an est vitiorum nostrorum & patronus & fautor? an scelerum nostrorum consors? an is est qui, aut esse velit, aut possit? attamen eâ mente atque animo cum eo agimus, de rebus nostris cum eo transigimus; cum enim Deum precor, (cavere ne vobis effluat hæc Chrysostomi observatio) cum Deum precor, id cogito, id specto, ut Deus ex singulari suâ in me misericordiâ, planèque paternâ facilitate, se mihi accom-

mo.

modet; ut efficax ejus & omnipotens voluntas accedat ad meam, qua nihil infirmius; aut se illi jungat; denique ut id ipsum quod volo, & frustra velim sine illius ope, perficiat. Ergo, si mundano spiritu cecante, Deum non modò non precor, ut par est christianum hominem precari, sed & eâ mente precor, ut ambitionem, ut superbiam, ut odium, ut vindictæ appetitum expleam, quid ago? id postulo videlicet ut mecum iis in rebus consentiat Deus: hoc est, vanus sit ut ego; cupiditatibus iisdem laborer, inflammetur, efferatur ut ego; & opificii sui causâ, id ipsum velit, quod si velit, jam non sit Deus. Sic autem cum precor, an precor ut convenit Deo? non injuriam infero? non illo, quantum in me est, ad flagitia mea abutor, quod apud prophetam lamentatur ipse ac deplorat. *Verumtamen* *Isai. 43.*
*servire me fecisti in peccatis tuis, & laborem mihi præbui-
 sti. Quasi dicat, peccatorem compellans, permolesta mihi accidit precatio tua; quippe optabam annuere votis tuis; at repugnabat insita sanctitas. Igitur mens mea veluti coacta, inter sanctitatem ac bonitatem meam distrahebatur. Bonitas tibi mea favebat, repugnabat sanctitas. Ad preces tuas audiendas inclinabat altera, easdem altera respuere jubebat. Et laborem mihi*
præ-

præbuisi in iniquitatibus tuis. Erverò
 christiani Auditores, si sui Deus oblitus,
 ejusmodi petitioni nostræ concedat, non
 offensionis nobis ansam præbeat atque
 scandali? non vocemur ipsi providentiam
 ejus in dubium? non me fugit, quod &
 docet Joannes Apostolus, *advocatum ha-*
bere nos apud Patrem, nempe filium, & o-
rate nos per ejus merita. Sed, ut ad ho-
 minem eundem ac Deum privatim accom-
 modem quod de Deo dixi generatim, volu-
 mus cæcæ cupiditati, quæ nobis dominatur,
 patronum eum esse? ac, si non est is animo
 sensus, cur ergo meritis ejus confidimus in
 iis votis, quorum præva cupiditas sola est au-
 ctor? non tales in usus, christiani Audito-
 res, non tales in usus nobis, in Christi per-
 sonâ, est datus à Deo sequester. Est is qui-
 dem flagitiosorum patronus, at nec fuit un-
 quam, nec esse potest flagitiorum; ac velle
 eam in rem ejus uti gratiâ, est illum, aucto-
 re Augustino, funditus tollere velle. Quo
 pacto? quoniam cum eum nobis exhibeant
 sacræ litteræ, ut gratiarum & virtutum au-
 ctorem, facimus illum vanitatis nostræ, cu-
 piditatis & libidinis nostræ patronum. Nam
 si hæc secus æstimatis, subdit Augustinus,
 qua confidentiâ redemptoris nomen inre-
 ponatis ad petendum quod redemptionem
 ipsam subverrit, grandibusque cogitationi-
 bus ac consiliis vestris tumidi, qua fronte
 eum

1. Joan. 2.

eum ipsum deprecatores apud Deum adhibeatis, qui; ut vos animi doceret demissionem, ad infimam sese & contemptissimam sortem ultrò demisit? fœlices, si Deus salutis vestrae studiosus, votis se vestris inflecti non sinat! in illâ severitatis specie agnosceat vos oportet summam ipsius misericordiam. Et verò quid vobis fiat, si se vobis prabeat indulgentiorem, & ex vestra libidine Deum? quid Pompejos, quid Cæsares, agebat satyricus ille insignis, cujus hîc sententiam mutuari non dubito, & nobis ipsis loquutum existimes, quid Pompejos, quid Cæsares, *quid totas Principum domos* *Juven. Saty. x.* *evertit?* vasta videlicet atque immensa desideria; vota impia à superis eò malignius & crudelius infensis exaudita, quò faciliores illis & commodiores videbantur.

Summus nempe locus, nullâ non arte peritus, magnâque numinibus vota exaudita malignis. Ego verò verba illa velut consecrans, dico, quam habuit causam tot christianorum reprobatio? nōne hanc ipsam, quod ea impetrarunt quæ nec sunt concessa, nec potuere nisi à Deo summè irato concedi. Unde funesti tot mundanorum hominum exitus, qui largis ex opibus, ex inerti, mollique plumâ, æternum ad exitium præcipites ruunt, nisi ex illo, ut quidem iis videtur, singulari Dei favore, qui insanis ipsorum votis annuit, omisissis suavissimæ suæ

R. P. Bourd. Quadrages. X pro.

providentiæ consiliis. Poscis à Deo, quod cupiditati favet tuæ, ac, si petiti dar copiam is, cui nota sunt quæ nocitura tibi, quæ labem animæ illatura, quæ tractura in abyssum, potest iudicium exercere in te gravius? potest de te pœnas sumere graviores? procedamus.

Si non semper poscuntur perniciosa & saluti prorsus contraria, certè poscuntur merè temporalia & supervacanea ad salutem. Non quod putem bona temporalia non esse numeranda in caelestibus donis, & censenda omnino saluti contraria. At quando talia esse putanda sunt, & cur ea tunc Deus negat? cùm videlicet neque ex ordine ab eo constituto, neque ad finem ab eo præscriptum ea postulamus.

Ac primùm terrestria duntaxat peruntur, quæ ad usus vitæ necessarios pertinent, dum de caelestibus, è quibus æterna salus pendet, vix cogitatur: fortunæ bona, prosperæ res ac secundæ, vita tranquilla & quieta; hæc vovemus, hæc inquirimus, hæc vovent, ut nos, hæc inquirunt ethnici: *Hæc enim omnes gentes inquirunt.* Hæc quidem bona sunt, fateor; sed commutabilia, caduca, peritura bona; bona, infra hominem, præsertim christianum, posita; bona periculosa, quæ in vera plerumque mala degenerant. Sed bona solida ac vera, quæ marcorem firumque nesciunt, hoc est, morum integritas, recta con-

Matth. 6.

conscientia, animi demissio, fides, charitas in proximum, quidquid ad animæ sanctimoniam facit, eamque perficit, fateamur id, christiani Auditores, & fateamur non sine pudore, hæc nos non valde sollicitos habent; hæc ratò vocant & alliciunt in templa. Quotusquisque confugit unquam è vobis divinam ad opem, ut appetitiones magis sedatas haberet; ut vitæ ratio omnis magis ordinata foret atque composita. Ad euntur martyrum tumuli, quamobrem? ut morbus, non ut tentatio pellatur. Vocantur cœlites in vota, cur? fœlicitas terrestris & opulencia quatitur, non christiana demissio major, non odium majus voluptatum. Si calamitates incidunt, inquit Salvianus; si famis, si pestilentia denuntiatione terremur; si dira morbi lues vastitatem agris & urbibus infert, certatim concurritur ad aras: personant omnia lamentis gemitibusque nostris. Fidei christianæ labem aspergunt flagitia non jam occulta, sed manifesta, & publica: per hæc deformatur, vastatur Ecclesia: videmur admodum tranquilli; & cum haud lentis precibus adducendus sit Deus ad comprimendam valde contagiosam impietatem, hæremus inertes & luctuosum in modum remissi. Ergo haud aliter oramus, quàm scelestus ille, cujus precatio, servilis cum esset, grata Deo & accepta esse non potuit; *orabat scelestus Dominum à 2. Mach. 9.*

Joan. 16.

quo non erat misericordiam consecuturus. Orasse dicitur, nec est dubium quin oraret omni studio; at orabat ut assolent homines mundani; orabat scelestus; non enim pœnitentiæ spiritum, non donum pietatis, non sacrorum, quæ polluerat, reverentiam poscebat, sed valetudinem, quam cæteris rebus anteferebat, & cujus erat mirabiliter studiosus. Orabat scelestus Dominum. Hinc clausus illi misericordiæ sinus fuit: *A quo non erat misericordiam consecuturus.* Ea est precum nostrarum ratio. Sed frustra; neque enim Christus precibus ejusmodi patrocinium spondit. Quamobrem? cognoscite ex Evangelio: *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, inquit Christus, dabit vobis.* Verùm animadvertite hanc vocem, *si quid*, ait Augustinus; ex eâ enim intelligere licet, quod in Christi nomine petimus, quidpiam esse oportere, & quidpiam eo dignum; alioqui se suamque operam, nostrâ causâ, Christum interponere non deceat. Terrestria autem omnia, ab æternâ salute ea si sejungas, nullo sunt apud Deum in numero. Ea igitur solum poscere, nihil poscere est; ac quamquam Christi promissio rem nullam excludat, sed feratur generatim atque universè, per se tamen terrestria non veniunt in promissorum numerum. Quod planum ut fiat, audite quæ Christus subjicit: *Usque modo non petistis quid-*

Joan. 16.

quidquam in nomine meo. Quis potuit istuc Christus dicere, quærit Augustinus, cum constet multajam Apostolos ab eo petiisse? Petrum, perpetuam in Taboris jugo mansionem; primas in Servatoris Regno sedes, Zebedæi filios. Petierant utique, respondet sanctissimus Doctor, petierant hæc in beneficii quisque loco, sed quoniam illa eadem humana sunt, atque adeò pretii, Christo judice, nullius, putavit, pro jure ille suo, quæ petierant. Apostoli haberi pro nihilo posse, *usque modo non petistis quidquam.* Etverò Taborea illa mansio nihil habebat præter quemdam jucunditatis sensum, quem sibi proposuerat Petrus. Quæsitus in Regno Christi principatus, vanus erat honos ac titulus, quo se Apostolorum pascebat Ambitio, quoniam Regnum illud, quale est, cognitum non habebant atque perspectum. At Evangelicæ legis extinctus ardor, constantia in adversis, sui ipsorum abnegatio, dona totidem erant, queis indigebant omnes, queis fulcendi, queis animandi, queis in Apostolicis muneribus perficiendi erant, nec dum tamen poposcerant à cælesti suo Magistro: *usque modo non petistis quidquam.* Quot christianis autem, ex his etiam apud quos verba facio, querelam hanc meritò accommodem, ita compellando. *Usque modo, homo profane, non petisti à Deo quidquam;* quoni-

am mundi, mundanarumque rerum deficientiam & odium nunquam petisti. *Uti que modo, homo flagitiose, non petisti à Deo quidquam, quoniam nunquam petisti, ut longam à te peccati servitutem propullares; ut emolliret peccatoris tui duritiem; ut debellares ac vinceret te ipse; ut pravas consuetudines dimitteres. Atque hæc ipsa precateris optanda dona erant, & à Deo flagitanda.*

Præterea cum affirmat in Evangelio Christus, quidquid in ejus nomine petierimus, concedendum nobis à Deo esse, ita vult intelligi, ut regulam, quam præscripsit, petitionem nostram metiamur. *Ab ipso enim ordinata, inquit Tertullianus, & de ipsius spiritu animata jam tunc oratio, suo quasi privilegio ascendit in calum, commendans patri quæ filius docuit. Quanam est autem divina illa Christi regula ad quam orare nos jubet? Querite, inquit, primum Regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. Petite à Patre vestro caelesti ut sanctificetur ipsius nomen, ut adveniat Regnum ipsius, ut voluntas ejusdem fiat; petite, inquam, primo loco, non corporeum illum panem, tumque precibus vestris præsens adero. At, si ordinem illum invertitis, si ex vesano mundi amore, christiani professione indigno panem hunc cibarium ante Dei Regnum exposcitis, meritis meis,*

quanti

Matth. 6.

quantumlibet infinitis, non jam decet ianiti, quoniam vestra postulatio, ut ferventissima sit, non est ad formulam à me constitutam accommodata. *Querite primum Regnum Dei, & justitiam ejus.* Non quòd profus petere non liceat à Deo bona temporalia, ea cum nobis postulet Ecclesia ipsa; sed petenda ea sunt, quo pacto ab Ecclesiâ peruntur. Ea petamus posteaquam, & primum, & præ cæteris, spiritualia nobis bona petita erunt; Jacobi non Esau *benedictionem* ambiamus. Egregium typum, exemplum hoc continet; quod à me qua ratione propositam ad rem accommodetur, accipite, atque attendite. Utrique fratrum ros obtigit cælestis; utrique terrestris pinguedo. In quo autem fors dispar, & quibus ex signis Jacobi Electio apud sacras literas, Esau reprobatio colligi potest? in Jacobi videlicet *benedictione*, ros cæli ante terræ pinguedinem appellatur. *De rore cæli & de pinguedine terræ sit benedictio tua.* Contra in Esau *benedictione*, telluris pinguedo primum, dein cæli ros nominatur. *De tibi de pinguedine terræ, & de rore cæli.* Et *Genes. 27.* hoc etiam ipsum christianis compluribus usuvenire solet, ostenditque quid justæ ac legitimæ preces à pravis & perversis distent. Eadem orant in æde, eandem ad aram provoluti justus pariter ac mundanus preces fundunt. Atenim ille ut justum, hic ut

mundanum hominem precari convenit. Qui fit istuc? an quod ille vota semper concipit de caelestibus, hic non nisi de terrestribus bonis? minimè. Fieri enim potest ut vir justus precibus suis admisceat fortunæ bona; & mundanus Deo dum supplicat, caelestia non disjungat à fortunæ bonis. At, qui vitam exigit ex mundi legibus, ejusdem mundi instinctu, caduca ac mobilia fortunæ bona ante caelestia & ponit in precibus & appellat. *De pinguedine terra & de rore cali.* Qui verò mores suos ex Evangelio componit, sic precationem instituit suam, ut fortunæ muneribus caelestia semper anteferat. *De rore cali & de pinguedine terra.* Imperti, quæso, Domine Deus, ait ille, imperti morum sanctimoniam, castitatem, misericordiam, charitatem, patientiam; *de rore cali;* dein largire de terrenis, prout postulabit æternæ salutis meæ ratio, *& de pinguedine terra.* Fac, Domine Deus, ait ille, fac ut opes, ut amplitudinem, ut potentiam consequar, *de pinguedine terra;* verumtamen gratiæ tuæ præsidia, ad vitam in mundo cum virtute degendam, necessaria, ne nega, *& de rore cali.* Homine reprobò digna precatio! Cùm ita precamur, mirum est si se à nobis avertit, si nos non audit Deus?

Rem altè & capite ab ipso repetamus; atque ut penitus perspiciatis, quo fundamen-

to sit constitutum dogma quod tractamus, cognoscite principium hoc acceptum à Cypriano; preces videlicet nostras non valere, nisi prout cum Christi precibus sunt conjunctæ. De eo enim uno dici meritò potest, quod est dictum à Paulo, *exauditum eum esse pro sua reverentia.* Cùm preces nostras Deus exaudit, non spectat in eo, qui simus, & quid mereamur, cùm ex nobis ipsis nihil simus, nihil mereamur; sed filium suum respicit, qui oravit pro nobis, priusquam orare & causam ipsi nostram agere apud Deum possemus. Hoc cùm positum sit, qui Deus preces illas admittat, queis, posthabitâ salute, terrena deposcimus, cùm nulla tunc ratione Christi Servatoris & sequentri nostri precibus sint illæ connexæ? quid enim ille Patrem oravit? ut simus charitatis vinculo conjuncti. *Rogo, Pater, ut sint unum.* Ut citra ostentationem ac fucum ullum sancti *simus in spiritu & veritate. Pater sanctifica eos in veritate.* Ut cum mundanis hominibus agentes ex Dei præscripto, & pro conditionis nostræ ratione, animo simus tam vigili tamque arrecto, ut eorum contagione afflari nos non sinamus, *non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.* Ecquid facimus? divitias, honores, inanem existimationem, vitam facilem & commodam petimus, nec post salutem petimus, & quoad illa conducunt ad salutem;

Hebr. 1.

Joan. 17.

Ibid. 1

Ibid.

X 1

sed

sed divitias, ut abundemus; honores, ut fulgeamus; exultationem, ut nominemur, ut cæteris secernamur; vitam facilem & commodam, eâ ut fruamur; atque ita petimus quod nunquam nobis Christus à Patre petiit. Cur autem nunquam istuc petiit? attendere ad ea quæ sum dicturus. Quòd orate aliter non potuit, addit Cyprianus, quàm ex ratione finis, propter quem ad nos ille idem est missus. Erat autem eò tantùm missus, ut hominibus salutem afferret, eam unam ad rem dirigebatur divina ipsius legatio. Igitur propter unam hominum salutem laborare debuit, pati debuit, mereri debuit, atque adeò quod est consequens, propter unam hominum salutem pertinet, orare debuit.

Inde est, Auditores christiani, quod petitis nec impetratis, quoniam non petitis conjunctè cum Christo; ac si sint efficaces, contra conjunctionem illam, preces vestrae, causæ nihil dixero, quin gloriari vobis liceat, bona quædam tributa vobis, quæ Christo Servatori non referri possint accepta; quod ex fidei christianæ placitis est blasphemum. Atque hoc ipso nititur Augustinus, cum tam validè probat, christianam fidem non spectare terrestria bona. *Nemo sibi promittat*, inquit, *ille, felicitatem hujus mundi, quia christianus est*. Non eâ de causa sumus electi, non eâ conditione vocati à Christo.

Potest

Potest utique fide, quam nobis obligavit non violatâ, relinquere nos in egestate, potest fortunâ restanti, potest acribus morbis nos permittere jaectandos. Postulata nostra delaturum se spondit ad Dei solium, sed ea lege, ut sint illa christianâ professioni consentanea, & attineant ad caeleste Regnum, ubi nostram ille locavit hæreditatem. Quo argumento gravissimo idem sanctus Doctor utebatur adversus ethnicorum dicitaria. Objicitis, ajebat ille, quòd, quamquam assiduâ prece calum fatigemus, inopes tamen vivamus & rerum omnium egeni, Sed, ut oblatam criminationem repellam, satis est dixisse, non strictè pro perituris ac terrestribus, sed pro æternis bonis nos Deum orare. Igitur si vitam trahimus pauperem, non probat paupertas illa, frustra esse preces nostras, sed est illa quoddam divina fidei pignus, & fortunâ per eas melioris certus obses tenenda. Tali argumento paganos revincebat Augustinus, cui sententiam subjiciebat ad permovendum valde accommodatam. In eo quippe, ajebat sanctus Doctor, divinam in homines munificentiam suspicere nos oportet. Non eam restringit ad bona terrestria, quoniam ea sunt nobis inferiora; quoniam explere nos ac satiari nequeunt; quoniam & naturâ nostrâ nobilitati, & precum nostrarum valori haud satis illa respondent. Non agit nobiscum ut

cujus

cum pueris infantibus, qui crepundiis ac nugis facile tenentur. Tractare non vult velut ethnicos, quorum virtutes morales vitæ in speciem beatâ muneratur. Vult esse merces ipse nostra omnis. Ne sinamus igitur, inani nos rerum permutatione deludi. In bonis eligendis ac petendis stemus Dei nostri promisso. Spondit fore, ut se nobis possidendum daret; quò fidem datam liberet, nihil petamus aliud ab eo præter ipsum;

August.

multi de Deo sperant, sed non Deum. Nos alterum ab altero ne distrahamus, quod sine magno nostro damno fieri non potest, ac quoniam nihil speramus præter DEum, nihil nisi DEum, aut propter Deum, petamus,

Idem.

A Deo alia petunt præter DEum, tu ipsum Deum pete. At temporalia non peto, salutis peto præsidia, nec ea tamen impetro. Sic est, christiane Auditor, non impetras, non exoras, quoniam in eo ipso, precatione rursus abuteris, fortasse imprudens, quod ostendo. Nimirum cum precatione nos uti oporteat velut instrumento, quo parari possunt vera salutis præsidia, hoc est, auxilia ad divinorum decretorum ordinem exacta, eâ utimur ad petenda auxilia comentitia, auxilia superflua, ad gustum nostrum, ad falsas nostras opiniones exacta. Planius expono, quid velim. Preces fundimus, & fundimus incensi, ut nobis quidem videmur, vero patriæ celestis desiderio; at per cæcam fiduciam pro-

precatione confidimus, quasi satis illa sine bonis operibus esset: quasi salus omnis in precatione verteretur, quasi Christus, cum dixit, *orate*, non pariter dixerit, *vigilate, operamini*. Quasi sint gratiarum auxilia, queis nos sine nobis, & salvari possimus & debeamus. Oramus ac poscimus, ut sancta morte vitam claudamus, cum sit nobis persuasum, satis esse, si tale ac tantum beneficium poscimus, non mereamur, & ad illud impetrandum vitam nos meliore non comparemus. Oramus ac poscimus auxilia gratiarum, queis ad penitentiam, vitamque sanctiorem adducamur, sed auxilia in futurum, non in presens tempus; auxilia, quæ difficultates omnes tollant, non ea, quæ quiddam nobis conandum & superandum relinquunt; auxilia prodigiosa, quæ nos pertrahant ut Paulum, non quæ nos preparant paulatim, & ingressum etiam nostrum postulent; auxilia, quæ nobis adsint ubique, quæ certa sint ubique, quæ nobis permittant ut nos permittamus ubique, non ea, quibus bene nos uti oporteat. Verbo uno cuncta ut complectar, poscimus gratiarum auxilia, quæ præstitutum ordinem à Deo, & salutis nostræ œconomiam omnem invertant atque perturbent. Claudat, Christiani Auditores, primam hanc concionis partem prophetæ precatio. *Unam petii à Domino Psal. 26. hanc requiram. Quid? ut in habitem in do-*

mo Domini, eundemque aeternum posside-
am. Agnosco enim, o DEus meus, pergit
Augustinus, & video jam, cur famuli tui pre-
ces toties repuleris. Quoniam videlicet ut
miseri cordibus consiliis tuis responderem,
ea à te desiderare debui, quae mihi cum impiis
non essent communia. Volebas ut in solenni
præcationis officio secernerem me ab hosti-
bis tuis; at tamen inter eorum preces &
meas nullum penè discrimen hæcenus exti-
tisse reperio, nisi quod bona, ut solent illi,
terrestria cum poposcerim, ea vulgò illis in-
dulxisti; mihi, quia salutis meæ per se con-
traria erant, vel, quia salutis gratiâ non pe-
tebantur, vulgò negasti. Sed & in eo ipse,
Domine, bonitas in me tua ac misericordia
agnoscenda mihi est atque prædicanda;
quoniam bona illa terrestria certam animæ
meæ perniciem importassent, & me iustis
tuis flagellis dum admonuisti, emendasti. Si
mundana mihi sælicitas obtigisset, cepis-
set me facilius oblivio tui. Si fluxissent, ut
aliis, ad vota, res prosperæ, subsequutus es-
sem haud dubiè prava ipsorum exempla.
Quapropter acceptas à te repulsas tecum,
Domine, non modò non expostulabo ac
querar, sed & gratulabor, & in beneficiis
numerabo, quòd non perversæ meæ volun-
tatis, sed sapientissimi tui consilii, salutisque
meæ rationem duxeris potiozem. Et gau-
deo quod non exaudieris ad voluntatem, ut

Idem
August.

exaudires ad salutem. At nunc, Domine, Deus, votis meis patebunt deinceps aures tuæ; quoniam certum rarumque est non nisi cælestia bona postulare; quoniam alia si postulabo, non aliter postulare consilium est, quàm quatenus ad ea referuntur. Quoniam inter salutis auxilia quæ sum petiturus, nolo jam alia petere, quàm quæ mihi utilia futura sunt, quàm quæ certius ac rectius perducere valent ad æterna. Ita Christi vox in nobis implebitur: *Petemus & accipimus*, cum contra non accipiamus, aut quia non petimus quod oportet; hoc ostendimus, aut quia non petimus ut oportet, quod parte restat alterâ vobis ostendendum.

SI Deo preces nostras admittere lubet, PARS II.
 Christiani Auditores, facit id utique certis quibusdam & omnino necessariis conditionibus: sed quaqua tandem ratione nobiscum is agat, humanasque res moderetur ac temperet, in errore eoque crassissimo versetur, si quis existimet, obices esse totidem positos à Deo, conditiones illas quarum obtentu dona sua, quasi pro jure suo, supplicibus hominum votis abneget. Sit ah! procul à nobis, inquit Augustinus, tam iniqua, tamque abhorrens à Dei bonitate cogitatio, qui, teste scripturâ, misericordiae suæ moderari non potest etiam iratus, *nunquid continebit*

psal. 76.

psal. 10.

ibid.

tinebit in irâ suâ misericordias suas : qui non expectat dum eum precemur ; sed, ut psalmographus docet, desideris etiam nostris occurrit, desiderium pauperum exaudivit Dominus ; qui rogantibus tam faciles & pronas aures admovet, ut vel tacita cordis nostri vox in eas illabatur, *preparationem cordis eorum audivit auris tua* ; difficilis profectò ac morosus, ut ita loquar, non fuerit sincerè atque ex animo precantibus ; ac tantùm abest, ut per supremâ majestatis causam, in eo usu & familiari consuetudine, quæ nobis est cum illo, arroget sibi quicquam indebitum, ut dubitare potius liceat, annon idem de jure suo remittat plus quàm satis est, & noxis defectibusque nostris nimis indulgentem se præbeat. Fateor, precationem, ut sit efficax, certis quibusdam dotibus quasi vestitam & instructam esse oportere : at in eo ipso contendo, culpari non posse Deum, quasi promissa sua restringentem consultò, aut dõna beneficiaque sua arctius comprimentem. Quid ita ? quoniam, si ritè perpendantur dotes illæ, nulla occurreret quæ non faciliè habeatur ; nulla, cujus necessitatem ratio ipsa non prober ; nulla, quam ab hominibus homines non exigant, habitâ proportione ; &, quod jam notavimus, nulla, cujus exemplum & forma ab Chananæa illa muliere peti non possit. Etenim, quærit Chrysostomus, in eloquentissimâ,

firmâ, quam ea de re habuit, homiliâ, quas conditiones à nobis exigit Deus ad precationis efficaciam? animi demissionem, fiduciam, perseverantiam, mentis attentionem, & cordis affectum. Estne autem in eo quicquam, non dico, quod fieri nequeat à nobis, sed quod grave & laboriosum videri debeat. Precari Deum oportet humiliter ac demissè. Quid rationi, quid naturæ magis consentaneum? quis primariam hanc legem negligat, ni prorsus ignoret quid sit precatio? an aliæ dynastis ac Rēgibus preces adhibentur? cui grave est, abjicere se illis ad pedes, & suppliciter orare, cum libellum oblatum oportet, ac, si res succedit hac via, num queritur is, nimio, quod est impetratum, sterisse. Quis dicat majoris illos beneficia sua vendere, cum temerario negantur arrogantius petenti? cur hoc de Deo dicatur, cui submittere se multò æquius est aliunde, proindeque facilius quam mortalibus mortales. An dubitavit Chananæa mulier de qua Matthæus, abjicere se supplicem ad Christi pedes, atque adorare? an admodum ægrè indignitatem ipsa suam est confessâ? an graviter tulit repelli se non semel? non est, ait illi Christus, *non est bonum sumere* *Matth. 15.*
pānem filiorum, & mittere canibus. Potuit institui magis ignominiosâ comparatio? an motum illâ est generosum sceminæ pectus? an tristitiâ ullâ vultum contraxit repulsæ &

ignominia dolor? quid dico? non agnoscit ipsa verborum veritatem, dum commode sibi ea asciscit, ultróque aptat? *etiam domine.* Ita oravit illa. Quomodo nos? pagana erat, & quamquam pagana, nihilominus demittit se tamen. Christiani sumus, & accedimus ad Deum precandum superbia spiritu tumidi, quem excutere non valemus, vel cum miseriam cogimur & egestatem nostram confiteri? ac quoniam spiritu illo tenemur, Deum precamur arroganter, quasi peculiarem nostri rationem habere, respicere nos privatim, preces nostras referre ipsum oporteat in accepta. Ne quid dicam de fastu illo exteriore qui in sacrificiis etiam nostris sese ostendit, & ad pœnas nobis irrogandas Deum impellit, ne dum ad preces excipiendas. Ne quid dicam de luxurie illa vestium, quam inferimus in sanctuarium ipsum: de habitu illo celso, & fastidiosius erecto, de statu illo vano atque affectatè neglecto, quem prætendimus; quæ cuncta non conveniunt in orantem suppliciter, Deoque preces nostras exosas reddunt, cum nihil ille, teste scripturâ, magis oderit, quàm *pauperem superbum.* Ac ne singillatim attingam unamquamque rem, Deum bona poscimus, quomodo? non ut beneficia, sed ut debita, parati, si largitur, efferre nos atque inflare: in querulas, si negat, murmurationes erumpere. Bona poscimus

scimus, ut iis acceptis, illius obliviscamur, à quo accepimus, ut ea habeamus, ut iis utamur, nullo ad eorum auctorem respectu. Et mirum videatur, si suum nobis sinum clausum habeat Deus? volumus exaudiri, vel cum ipsius honoris dispendio? non dicendus sit bona sua projicere, si ea temerè in superbos pariter ac humiles effundat? precari nos oportet vividâ fide subnixos; quid æquius? Dominus est idem hominum ac Deus, qui, quæ est ipsius misericordia, ita non solum precari nos jubet, sed & honori habet hanc fidem, qui sexcentis scripturæ locis ipsi potius, quàm suæ tribuit misericordiæ (ne vos offendant hæc mea propositio, sana quippe est atque orthodoxa) qui sexcentis, inquam, scripturæ locis huic fidei potius, quàm suæ misericordiæ mirabilem precationis vim tribuit, cum non dicat ad se accedentibus, & divinam ipsius opem implorantibus, bonitas mea, potentia mea, sed, *fides tua te salvum fecit*. Potuit astringere nos conditione magis commodâ? nonne eam Chananæa, continuo admisit quamvis à fide aliena? facilitas illa nudandi Christo pectoris, quam & significat oratione ad eum directâ, *miserere mei, Domine*: tenera, nec affectu carens ratio, qua Christum molliore studet, blandè Davidis filium appellando, *Fili David*: clamores illi quos integrat pia mulier, prout increpant & tacere jubent

Matth. 20.

Apostoli, *dimitte eam, quia clamat post nos*; constantia illa, qua filiis destinatum panem patitur libens sibi subtrahi, fluentes modò de mensâ micæ fas sit excipere; hoc est, interprete Hieronymo, qua minimis divinæ potentia viribus contenta, pro certo habet, fatis illas fore ad miraculum, quod poscit, perpetrandum, *nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorum suorum*; non erant hæc omnia divini præsidii, quod orabat, certa spe fidentis ac securæ? quid agat illa, si christianâ lege jam imbuta sit Christus æquè illi cognitus ac nobis? si non pro Davidis solùm, sed pro Dei viventis habuisset Filio? attamen non verè dici potest cum eximia illa opinione qua sumus de Christo teneris ab annis imbuti, ferè non precari nos illum ratione & modo illo simplici, at eximio, quem præscripsit Jacobus Apostolus, hoc est, summa cum fide & citra dubitationem ullam? *postulet autem in fide nihil hesitans*. Tamen si Deus tam multa præstiterit ad firmandam fidei nostræ imbecillitatem; tamen si ad depellendam incredulitatem & diffidentiam nostram, fidem suam obligaverit interposito jurejurando maximè solenni; & quoniam *neminem habebat, per quem*, ut Paulus Apostolus loquitur, *juraret, majorem, juraverit per semetipsum*, vincit tamen diffidentia, vincit incredulitas nostra. Homini fides habetur, non habe-

Jac. 1.

Hebr. 6.

habetur Deo. Precamur, at turbamur inter precandum; fovemus curas inuiles, tacitis angoribus nos dedimus; confugimus ad Deum, at semper cum jam sunt res desperata, ceteraque deficiunt. Minus Deo confidimus quam nobis; prudentiam magis nostram, quam precibus nostris. Ea ipsa cecitas est quam deplorabat olim Ambrosius, & summam Dei æquitatem ostendit, cum se quodammodo retrahit à nobis, nec dignatur benignam manum ad opem porrigere. Perseverantia in precibus retinenda est: quid convenientius? Deus, donorum suorum arbiter, & dispensator unicus, non potest pretium illis quod libitum est constituere; nec digna illa sunt quæ & sæpe petantur, & diu? cum Christus pertinaci silentio probat Chananææ mulieris fidem, nec verbo illam uno dignatur: *Et non respondit ei Verbum.* Cum videtur arcere illam à se velle, repulsam severam nonnihil ac duriusculam, Apostolamque palam illi significat, illius ergo non venisse se; *non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domus Israël:* num propterea desijt orare, blandiri, instare? sic est, christiani Auditores, ipsius perseverantiam auget Christus, dum repellit, vincit eadem repellentem, dum perseverat. Mysterium illa statim intellexit, Dei que Servatoris piam in homines propensionem; ac penè compulsa cum eo quasi in arenam & certamen

descendere, simulatae immisericordiae veros
 sanctioris pervicaciae motus & conatus op-
 ponens, divinae providentiae leges ac decre-
 ta veluti perfregit: merita est ut, quamquam
 externa, haberetur in Israelitarum numero;
 exoravit miraculum duplex, gnatae videlicet
 libertatem, & conversionem ad Deum su-
 am. *O dissimulatrix clementia*, exclamat
 è Patribus nonnemo, *qua duritiem te simu-
 las, quantà pietate pugnas adversus eos pro
 quibus pugnas! noli igitur desperare*, subdit
 ille idem auctor, *ò anima, qua cum Deo lu-
 etari coepisti, amat utique vim abs te pati; de-
 siderat à te superari. Et absit, Fratres, con-
 cludit jam citatus Pater, ut fortis sit adver-
 sum nos, qui pro nobis usque ad mortem in-
 firmatus est. Ita sentiebant eà super re fan-
 cti. At nos, (neque vos istuc præterit, chri-
 stiani Auditores) errore occupati prorsus
 contrario, abreptique inconstantia ac levi-
 tate quadam mentis, Deo cedimus invito
 illo ipso; cedimus cedere volenti; tædet
 egestatem nostram inculcare toties Deo, opus
 ipsius expectari à nobis, & gaudet tamen ef-
 flagitationis importunitate: labori & oneri
 est illa precationis assiduitas: fastidium no-
 bis & stomachum movet. Satis esse veli-
 mus accessisse ad januam semel, obliti quod
 sapiens monet, longas Dei moras serendas
 æquo animo; *sustine sustentationes Dei.*
 Non placet illa Isaiaë vox: *expecta respecta.**

Minimâ morâ despondemus animum; ac sæpe cùm jam prope est ut votis nostris Deus respondeat, precationis merito fraudamur ac fructu. Quem accusare nos oportet? Deum, an nos ipsos potius?

Postremò precationi nostræ comitem esse oportet attentionem & affectum; quid magis necessarium precationi? finienda concio capite hoc omnium gravissimo. Requiritur ad precandum mentis attentio: requiritur cordis affectus. Atque hæc duo, post Aquinatem, precationis velut animam appello, sine quibus non magis illa stare potest, quàm sine anima Corpus. Quid est enim precatio? Theologiam ne consulamus, sed sensum duntaxat & opinionem communem quam habemus de sancta illa pietatis exercitatione; quid est, inquam, precatio? colloquium cum Deo, quo mens in sanctuarium, ut ita loquar, admissa, suam Deo penuriam ostendit, suos casus significat, tentationes patefacit, veniam flagitiis suis precatur. Hæc autem omnia non tacitum in sese mentis recessum postulant, & sensum interiorem? igitur si aberrat, si peregrinatur illa, quo tempore ago cum Deo, aded ut attentionem hanc interiorem volens & pietatem amitram, quidquid id est quod ago, non est istuc precationis nomine dignum. Ut divinas laudes concinam: ut notes exigam in templo vigil: ut adhaereat Psal. 118.

anima mea pavimento, quemadmodum loquitur Regius Vates, & erat illi solenne, cum cessat mentis attentio, cessat utique precatio. Hinc tria colligit Angelicus Doctor, quibus nihil addam, sed ea cum animis vestris considerare vos & attentius meditari velim. Acerba sunt ac prorsus auditu tristia confectionaria illa, ex quibus planè cognoscetis, quò fiat ut preces nostræ tam parvæ valeant apud Deum.

Primum confectionarium. Cum verè dicatur attentionem necessariò ad precandum requiri, dici non sine causâ potest, sed majore doloris sensu, precationis usum penè sublatum de Christianorum cœtu, penè extinctum esse. Quid ita? quoniam si preces adhuc funduntur apud illos, funduntur absque mentis attentione. Quo enim recidit pietas nostra omnis? ad formulas quasdam precationum quas recitamus quidem ac decurrimus, sed animo cætera dissipato, & ad alia semper aberrante. Labia movemus, non ut pia illa Samuelis mater, de qua temerè Pontifex summus judicavit, sed ut Judæi, quorum mens, quod exprobat illis Deus, cum ipsorum ore non satis consentiebat. Ita vulgò preces nostræ mere sunt hypocrisis, meritòque Christus nobis accommodet, quod ipse olim Pharisæis citè mini vertebat. *Hypocrite benè de vobis prophetavit Isaias: populus hic labiis me honorat,*

Matth. 23.

eorum autem eorum longe est à me. Neque verò pertinet hoc malum ad solam multitudinem, quæ fatali quadam ignorantia, non precatur, quotidie precando, quia vide licet nec quem alloquatur, nec quid postulet, attendit. Non ad solas mulieres pertinet, quæ, cum precantur, pietatis in eo summam ponunt, ut loquantur multa, innatam mentis levitatem non frant, perparum attendunt. In ea culpa sunt etiam homines minimè omnium rudes & ignari; homines addicti sacris altaribus, rerum divinarum præsidēs, ipsi, inquam, Dei ministri, qui per summè deplorandam perversitatem, dum frequentius precantur, non precantur omninò; & adèd piam exercitationem ac munus non modò non perficiunt assiduitate quotidiana, verum etiam depravant iidem atque corrumpunt.

Confectarium alterum. Cùm precatio mentis attentionem necessariò postulet, inde consequens est, in precationibus quæ jubentur, attentionem ipsam, præceptam itidè esse, Adeò, ut non sit satis recitare ac proferre verba, sed diurnam & voluntariam mentis evagationem, in offensis gravibus ac mortiferis ponendam esse. Hoc autem, christiani Auditores, vobis & mihi maximè dictum volo, quod potissimum ex officii nostris in eo situm est; & precatio, quæ

qua voce fit, est sacrum veluti tributum
 quod quotidie à nobis Ecclesia & exigit &
 expectat. Permirum enim sit, si actio
 tam Religiosa per sese, quaque ad sancti-
 moniam nostram conducere debet, in no-
 stram perniciem vertat; & quod caelestium
 nobis gratiarum fontem esse oportet, unus
 è nostræ fiat damnationis fontibus. Me-
 minerimus, cum divini Officii recitandi
 legem nobis ipsi sponte imposuimus, acti-
 onis Religiosæ simul imposuisse necessita-
 tem; actionem religiosam, exercitium
 non esse merè externum; ac, quemadmo-
 dum Ecclesia dum præcipit noxarum con-
 fessionem, unà & dolorem de iis præcipit,
 ita, cum precationis legem nobis imponit,
 simul & mentis attentionem præcipere. Seu
 nascatur hæc obligatio proximè ac directè
 ex ipsius Ecclesiæ præcepto, ut opinantur
 Theologi quidam doctissimi; seu fluat illa
 è præcepto naturali, quod ad Ecclesiasti-
 cum præceptum accedit, ac vi cuius jube-
 mur sanctè & dignè perficere imperata, que-
 madmodum aliis placet. Ut ut est, illa
 opinionum discrepantia, mera videtur
 scholæ subtilitas, & secundum utramque
 opinionem pariter peccatur. Caveamus
 ah! Christiani Auditores; ne funestum hoc
 malum, quod propheta divinæ gloriæ studio
 flagrans, flagitiosis hominibus intermina-
 tur, in caput nostrum accersamus. *Ora-*
tio

ratio ejus fiat in peccatum. Quot autem Dei ^{Psal. 118.} ministris, aut de quot Dei ministris metuendum, ne merito dici istuc possit? si se Augustinus in eo damnat inertia, longè profectò æquius fuerit nos à nobismetipsis damnari.

Tertium ac postremum confectarium. Igitur non sine causâ preces nostras respuit Deus, cùm illæ nihil minus sint quam preces; cùm illum offendamus & irritemus, tantum abest eundem ut colamus. Quæ est enim æquitas tua, Christiane Auditor? vis Deum preces tuas, cùm precari lubet, attentius audire. Dicis utique cùm Propheta, *Domine verba mea auribus percipe: intellige clamorem meum: intende voci orationis meæ.* ^{Psal. 5.} At quo tempore ita loqueris, aliò mens tua fertur. Poscis ut te Deus alloquatur, nec cum alloqueris; poscis ut te audiat, nec audis illum; non te ipse audis, non animum ipse intelligistuum. Emendemus istuc, Christiani Auditores, & vitam nostram omnem emendabimus. Nam, ut ait Augustinus: *recte novit vivere, qui novit orare.* Cur tot flagitiis sumus obnoxii? quoniam aut non oramus, aut malè oramus; & vice nimium frequenter versa, cur non oramus, aut cur malè oramus? quoniam nolumus è vitiis nostris emergere, & sanari metuimus. Petamus à Deo res illo & nobis dignas. Petamus
 eas

eas ratione & modo qui sit illo nobisque
 dignus: uno verbo, poscamus ab eo gra-
 tiarum auxilia, & ritè poscamus, impetra-
 bimus ea utique, sed inter alia, & præter
 alia, precationis donum ab eo poscamus.
 In ore nostro versetur illa Apostolorum
 precatio. *Domine doce nos orare.* Ea est
 infirmitas nostra ut sine te, ne egestarem
 quidem nostram, ut par est, patefacere
 tibi possimus, nec opem tuam implorare.
 Tuum est, Domine, facere ut miserias
 cum fructu nostras sentiamus. Tuum est
 attrahere nos tuum ad altare, ut eisdem
 ibi, in oculis conspectuque tuo expona-
 mus. Tuum est suggerere nobis, quæ ti-
 bi ad te flectendum dicere nos convenit.
 Illam igitur necessariam artem, nobis ipse,
 Domine Deus, imperti; & auxilio illo cae-
 lesti, quo tanquam semine ac fonte, cæte-
 ra quodammodo continentur auxilia, doce
 nos uti precatione, ad illa impetranda,
 queis ad meliorem frugem, ad sanctimo-
 niam vitæ, ad salutem, perennem-
 que demum gloriam promovea-
 mur. Amen.

* * *